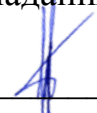

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра географії та методики її викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри географії та методики
її викладання

_____ І. П. Касіяник
«26» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕОГРАФІЯ РІДНОГО КРАЮ

фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою *Середня освіта (Географія. Історія)*

спеціальності *014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)*

галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*

мова навчання: *українська*

2024-2025 навчальний рік

Розробники програми: Станіслав ПРИДЕТКЕВИЧ, к. геогр. н, старший викладач кафедри географії та методики її викладання.

Ухвалено на засіданні кафедри географії та методики її викладання

Протокол № 10 від 26 серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант

Станіслав ПРИДЕТКЕВИЧ

ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Метою вивчення вибіркового освітнього компоненту професійної підготовки «Географія рідного краю» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про природні, соціально-економічні, культурно-історичні та геоекологічні особливості рідного регіону, розвиток регіонального світогляду, набуття практичних навичок для раціонального використання ресурсів і сталого розвитку.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма здобуття освіти
Рік навчання	4
Семестр вивчення	8
Кількість кредитів ЄКТС	4
Загальний обсяг годин	120
Кількість годин навчальних занять	20
Лекційні заняття	20
Практичні заняття	-
Семінарські заняття	-
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	80
Форма підсумкового контролю	Залік

3. Статус дисципліни – вибірковий освітній компонент.

4. Передумови для вивчення дисципліни: Курс є доповнюючим компонентом підготовки вчителя.

5. Знання та вміння:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати: особливості формування сучасної території Хмельницької області та історичні етапи її дослідження; географічне положення, межі, сучасний адміністративно-територіальний устрій; геологічну будову, мінерально-сировинні ресурси; особливості рельєфу території; кліматичні та водні ресурси; ґрунти; рослинний і тваринний світ; фізико-географічне районування території, використання та охорону природних ресурсів; чисельність населення; статеву-вікову структуру та природний рух населення; міграційну ситуацію; особливості формування національного складу; працересурсний потенціал та зайнятість населення; розселення та розвиток поселень; галузеву, функціональну та територіальну структуру промисловості; сучасну територіальну, галузеву та функціональну структуру агропромислового комплексу; сучасний стан землекористування в агровиробництві; географію основних галузей АПК; склад формуючих галузей соціальної інфраструктури та особливості їх розвитку; транспортний комплекс; внутрішньо- та зовнішньо-економічні зв'язки й сучасну

інвестиційну ситуація; назрілі територіальні проблеми та способи їх розв'язання.

вміти: користуватися різними джерелами інформації для знаходження, систематизації, презентації інформації щодо окремих регіональних структур, встановлювати зв'язки в системі географічних знань та формування на цій основі ключових компетенцій, що сприятимуть активній громадянській, соціально-відповідальній поведінці у географічному просторі свого краю.

6. Методи навчання:

За джерелом інформації:

- словесні: розповідь, пояснення, бесіда;
- наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження;
- практичні: вправи, практичні роботи;

За ступенем керування здобувачами вищої освіти:

- навчальна робота під керівництвом викладача;
- самостійна робота з літературними джерелами;
- письмова робота, лабораторна робота;

Методи стимулювання інтересу до навчання:

- навчальні дискусії;
- створення ситуацій пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості.

Самостійна робота.

Дистанційний метод навчання в інформаційній системі Moodle.

8. Засоби діагностики результатів навчання:

Завдання поточного контролю, бесіда, усне опитування, письмові завдання, завдання модульної контрольної роботи.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	разом	у тому числі		
		лекційн і заняття	практичн і заняття	самостійн а робота
Змістовий модуль 1. Географія Хмельницької області				
Тема 1 Історія дослідження Хмельницької області	12	2	2	8
Тема 2. Геолого-геоморфологічні особливості	12	2	2	8
Тема 3. Гідро-кліматичні особливості	12	2	2	8
Тема 4. Ґрунтово-рослинний покрив і тваринний світ	12	2	2	8
Тема 5. Ландшафтна структура території. Природні ресурси і охорона природи	12	2	2	8

Тема 6. Промисловість	12	2	2	8
Тема 7. Сільське господарство	12	2	2	8
Тема 8. Транспорт, невиробнича сфера, внутрішні та зовнішні економічні зв'язки	12	2	2	8
Тема 9. Населення	12	2	2	8
Тема 10. Регіональні особливості природокористування в контексті стратегії сталого розвитку	12	2	2	8
Разом годин	120	20	20	80

10. Форми поточного та підсумкового контролю.

Форми поточного контролю: Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні лабораторних (денна форма) та практичних (заочна форма) завдань, перевірки самостійної роботи (географічна номенклатура).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю: залік.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється згідно Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями) від 30.01.2021, №11-ОД.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти базується на принципах систематичності, комплексності, об'єктивності, обґрунтованості, диференційованого підходу.

Система оцінювання передбачає активну роботу здобувачів вищої освіти впродовж семестру та отримання ними оцінки за лабораторні заняття (денна форма), практичні заняття (заочна форма), модульну контрольну роботу, самостійну роботу, екзамен, сума яких складає підсумкову рейтингову оцінку.

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Сума
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	100
50 балів	40 балів	10 балів	

Поточний контроль. Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на кожному навчальному занятті – 12.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання

Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти недостатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати навчальний матеріал на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності процесів і явищ; робить спроби виконання репродуктивних вправ і завдань; за допомогою викладача виконує прості завдання і задачі (за готовим алгоритмом). Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з курсу, здатний виконати методичні завдання й педагогічні задачі за зразком; орієнтується в методичних термінах, поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником та іншими джерелами інформації, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання й задачі за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з курсу, може поверхнево аналізувати ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями та категоріями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми та ін. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал; уміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак із окремими неточностями; вміє самостійно працювати, обґрунтувати положення, має достатній рівень сформованих умінь і навичок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом з курсу, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття й категорії; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання та задачі; має сформовані типові методичні навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Виведення підсумкового рейтингового балу поточного контролю навчальних занять (r_k) здійснюється за формулою:

$$r_k = (0,05 \times r_k^c + 0,4) \times \hat{r}_k,$$

де r_k^c – середня оцінка навчальної діяльності здобувача вищої освіти на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля, тобто частка від ділення суми всіх оцінок на їх кількість (беруться оцінки від 4 до 12, отримані на навчальних заняттях та оцінки, отримані після ліквідації здобувачем вищої освіти поточної заборгованості, а $\hat{r}_k$ – встановлений максимально можливий бал оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача вищої освіти за результатами поточного контролю з урахуванням її вагомості.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Неформальна та/або інформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)». URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3yK496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність.

Модульна контрольна робота. Мета її написання – виявити рівень

теоретичних знань та практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти.

Модульна контрольна робота складається з двох теоретичних питань (кожне оцінюється 20 балами). Робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Питання модульної контрольної роботи (по 20 балів) оцінюються відповідно до таких критеріїв:

Високий рівень 18-20 б.	Здобувач вищої освіти отримує 18-20 б. за відмінне виконання роботи та відповідей без істотних помилок та неточностей.
Достатній рівень 15-17 б.	Здобувач вищої освіти отримує 18-22 б. якщо робота виконана правильно, але допущені незначні помилки, що істотно не впливають на загальні висновки, щодо пояснення географічних процесів і явищ.
Середній рівень 12-14 б.	Здобувач вищої освіти отримує 15-17 б. якщо робота виконана не в повному обсязі, допущені помилки та неточності, відсутні висновки, що вказують на неповне розуміння студентом загальних географічних принципів і понять.
Початковий рівень менше ніж 12 б.	Здобувач вищої освіти отримує менше ніж 12 б. у разі допущення великої кількості помилок, що потребує додаткового опрацювання навчального матеріалу для отримання позитивної оцінки.

Узагальнена таблиця оцінювання модульної контрольної роботи (40 балів)

Рівень знань	Бали	Критерії оцінювання
Високий рівень	36-40 балів	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіанти МКР демонструє глибокі знання, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
Достатній рівень	30-35 балів	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
Середній рівень	24-29 бали	Відповіді здобувача вищої освіти на варіанти МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на теоретичні та практичні завдання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
Початковий рівень	23 і менше	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що

	балів	спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.
--	-------	--

Передбачене також написання модульної контрольної роботи з використанням платформи для дистанційного навчання Moodle.

Контроль за самостійною роботою (5 балів) здійснюється на основі перевірки частини питань (бесіда, опитування, письмові відповіді, перевірка зошитів) з кожної теми, які виносяться на самостійне опрацювання

Загальна оцінка за освітній компонент визначається шляхом сумування кількості балів за поточного і модульного контролю та самостійної роботи.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту здійснюється відповідно до таблиці:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Національна залікова оцінка
90-100	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Настінні навчальні карти, навчальні топографічні карти, атласи, таблиці, навчальні наочні матеріали.

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання телевізора, проектора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення та демонстрації презентацій. Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення онлайн-відеоконференцій.

13. Рекомендована література

Основна

1. Природа Хмельницької області / Під ред. К.І. Геренчука. Львів : Вища школа. Вид-во Львів. ун-ту, 1980. 152 с.
2. Рідний край – Хмельниччина / Гільберг Е.Г., Шоробура І.М.,

Долинська О.О. Хмельницький : Видавець ФОП Цюпак А.А., 2013. 178 с.

3. Статистичні щорічники Хмельницької області (електронні видання) / режим доступу: <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>

4. Шоробура І.М., Гільберг Т.Г. Долинська О.О. Хмельниччина : туристичний потенціал : наук. вид. Хмельницький: видавець ФОП Заколотний М.І., 2016. 281 с.

Додаткова

1. Говорун В.Д., Тимошук О.О. Гриби Хмельниччини. Навчальний посібник. Хмельницький : «Поліграфіст-2», 2014. 176 с.

2. Говорун В.Д., Тимошук О.О., Антонюк Н.І. Птахи Хмельниччини. Навчальний посібник. Хмельницький : Поліграфіст, 2009. 192 с.

3. Говорун В.Д., Тимошук О.О., Антонюк Н.І. Риби, земноводні, плазуни і звірі Хмельниччини. Серія : «Фауна Поділля». Навчальний посібник для педагогів, учнівської та студентської молоді. Хмельницький : Поліграфіст, 2007. 140 с.

4. Говорун В.Д., Тимошук О.О. Річки Хмельниччини. Навчальний посібник. Видання друге. Хмельницький : Поліграфіст-2, 2010. 240 с.

5. Денисик Г. І. Природнича географія Поділля. Вінниця : ЕкоБізнесЦентр, 2006. 184 с.

6. Заповідні перлини Хмельниччини / під. Ред. Т.Л. Андрієнко. Хмельницький : ПАВФ «Інтрада», 2006. 220 с.

7. Заставецька О.В., Заставецький Б.І., Дітчук І.Л., Галус О.М. Географія Хмельницької області. Кам'янець-Подільський : Видавництво «Абетка», 1998. 108 с.

8. Історія міст і сіл Хмельниччини (за працями Ю. Й. Сіцинського і М. І. Теодоровича). Навчальний посібник/ уп. Тимошук О. Хмельницький : Поліграфіст, 2011. 560 с.

9. Казімірова Л.П. Червона книга України : рослини Хмельниччини. 2-ге. вид. випр., доп. Кам'янець-Подільський : Мошинський, 2010. 52 с.

10. Мамчур М.О., Рабчевский Р.М., Тарасюк О.І. Регіональний ландшафтний парк «Мальованка». Науковий посібник. Київ : 2009. 200 с.

11. Національний атлас України / НАН України, Інститут географії, Державна служба геодезії, картографії та кадастру; голов. ред. Національного атласу України Л. Г. Руденко; голова ред. кол. Б. Є. Патон. К. : ДНВП «Картографія», 2007. 435 с.

12. Придеткевич С.С., Матуз О.В. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Географія рідного краю». – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута»». – 2019 – 36 с. <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/2481/Prydetkevych-S.S.-Matuz-O.V.-Metodychni-vkazivky-do-praktychnykh-zaniat-ta-samostiinoi-r-oboty-z-dystsypliny-Heohrafiia-ridnoho-kraiuv.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

13. Свинко Й.М. Природа Хмельниччини в геологічному минулому. Тернопіль : Підручники і посібники, 2012. 96 с.

14. Середнє Придністров'я / За ред .Г.І. Денисика. ПП Видавництво «Теза», 2007. 431 с.
15. Слободянюк П.Я. Енергетика Поділля: минуле та сучасність : монографія. Хмельницький; Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2013. 400 с.
16. Шоробура І.М., Гільберг Т.Г., Долинська О.О. Хмельниччина: туристичний потенціал: наук. вид. Хмельницький : видавець ФОП Заколюдний М.І., 2016. 281 с.
17. Туристичні маршрути Хмельниччини. Хмельницький : Видавець : ТОВ «Поліграфіст-2», 2007. 176 с.
18. Туристичні маршрути Хмельниччини. Туристичний путівник / Автори проекту: Сергій Федченко, Тетяна Колесниченко. Автори тексту: Сергій Єсюнін, Віра Шпильова, Ігор Западенко, Олексій Тимошук, Тетяна Колесниченко. Хмельницький : «Поліграфіст-2», 2013. 176 с.
19. Хмельниччина : науково-популярне видання / упорядник : Т.С. Колісніченко. Хмельницький : «Поліграфіст», 2016. 176 с.
20. Юглічек Л.С., Виговська Т.В. Екологічна мережа Хмельниччини : монографія. Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2012. 96 с.

14. Рекомендовані джерела інформації

<i>Інтернет-джерела з можливостями проведення неформальної/інформальної освіти</i>	
Prometheus Найбільша українська освітня платформа масових відкритих онлайн-курсів	URL://prometheus.org.ua/
EdEra Українська студія онлайн освіти. Команда платформи створює онлайн-курси, спецпроекти, інтерактивні підручники та освітні блоги	URL://ed-era.com
На урок Методичні матеріали для вчителя, статті, онлайн-навчання, конкурси	URL://naurok.com.ua/webinar
Педрада Організація навчання і підвищення кваліфікації	URL://pedrada.ippo.com.ua
Всеосвіта Безплатна платформа для підвищення кваліфікації вчителів	URL://vseosvita.ua
Coursera Освітня платформа	URL://www.coursera.org/
Нова українська школа Освітня платформа	URL://nus.org.ua
Освіторія Освітня платформа	URL://osvitoria.media
<i>Інтернет-джерела для пізнавальних освітніх цілей</i>	
Географія. Мислення, що змінює світ	URL://www.geograf.com.ua
Для географа	URL://compas.ucoz.com
Пізнавальний сайт географія	http://geoknigi.com/book.php

